

ÇOCUKLARIN VELAYETİNE İLİŞKİN KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ İLE ÇOCUKLARIN VELAYETİNİN İADESİNE DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ*

(Avrupa Konseyi tarafından 20.5.1980 tarihinde kabul edilmiştir.)

Aşağıda imzaları bulunan Avrupa Konseyi Üye Devletleri;

Avrupa Konseyi Üye Devletlerinde, velâyete ilişkin kararların verilmesinde çocuk yararının en önemli unsur olduğunu idrak ederek;

Çocuğun velâyetine ilişkin kararların daha yaygın biçimde tanınması ve tenfizini sağlamaya matuf düzenlemeler yapılmasının çocuğun yararının daha büyük ölçüde korunmasını sağlayacağını düşünerek;

Bu amaç gözönüne alındığında, ana-babanın çocukla ilişki kurma hakkının velâyet hakkının normal bir sonucu olduğunu düşünerek;

Çocukların bir uluslararası sınırın ötesine haksız olarak götürülmeleri olaylarının çoğalması ve bu olayların yol açtığı problemlere etkili çözümler getirilebilmesinin güçlüklerini müşahade ederek;

Keyfi olarak kesintiye uğratılan çocuk velayetinin iadesini sağlamak için uygun tedbirler alınmasını arzu ederek,

Bu amaçla, muhtelif ihtiyaçlar ve muhtelif durumları karşılamaya yönelik düzenlemelerin yapılması arzusunun varlığına inanarak;

Yetkili mercilerinin arasında hukukî işbirliğini tesis etmeyi arzu ederek;

*) Dışişleri Bakanlığında MMAUM'ne gönderilen Sait Rezaki tarafından yapılan resmi olmayan tercüme metnidir.

Aşağıdaki gibi anlaşmaya varmışlardır;

Madde 1. Bu sözleşme bakımından

a. Çocuk; Onaltı yaşın altında olup mutad meskeni Kanununa, tabiyeti kanununun veya muhatap devletin iç hukukuna göre kendi merkezi yerini tayin etmek hakkına sahip olmayan herhangi bir tabiyetteki kişiyi ifade eder;

b. Mercii; Adlî veya idarî bir mercii ifade eder;

c. Velâyete ilişkin kararı; Oturacağı yeri tayin etme ve onunla ilişki kurma hakları da dahil olmak üzere çocuğun kişisel gözetimine ilişkin olarak verilen bir merci kararını ifade eder.

d. Haksız götürme; Çocuğun, bir Akit Devlette verilip bu Devlette infaz kabiliyeti olan velâyete ilişkin, bir kararın ihlâl edilmesi suretiyle bir uluslararası sınırın ötesine götürülmesini ifade eder; **haksız götürme** aynı zamanda;

1) Çocukla ilişki kurma hakkının kullanıldığı sürenin sonunda veya velâyet hakkının kullanıldığı ülkeden başka bir ülkedeki herhangi bir geçici oturma süresinin bitiminde çocuğun uluslararası sınırın ötesine iade edilmemesi;

2) 12. nci maddenin kapsamı içinde müteakiben haksız olduğu tesbit edilmiş bir götürmeyi de ifade eder.

BÖLÜM I

MERKEZİ MAKAMLAR

Madde 2:

1) Her Akit Devlet bu sözleşmede öngörülen görevleri yerine getirecek bir merkezî makam tayin edecektir.

2) Federal Devletlerle birden fazla hukuk sistemine sahip olan Devletler, yetki sınırlarını belirleyecekleri birden fazla merkezî makam tayin etmekte serbesttirler.

3) Avrupa Konseyi Genel Sekreteri bu madde uyarınca yapılacak her tayinden haberdar edilecektir.

Madde 3:

1) Akit Devletlerin merkezî makamları birbirleriyle işbirliği yapacak ve ülkeleriyle diğer ülkelerin etkili mercileri arasında işbirliğini tesis edeceklerdir. Bunlar, işlerin gerektirdiği süratle hareket edeceklerdir.

2) Bu sözleşmenin işlerliliğini kolaylaştırmak amacıyla Akit Devletlerin merkezi makamları:

a. Devam eden duruşmalarla ilgili fiilî ve hukukî konulara dair olup yetkili mercilerden gelen bilgi istemlerinin iletilmesini sağlayacaklar;

b. Çocukların velâyetine ilişkin kanunlarıyla bunlarda yapılacak değişiklikleri istem üzerine birbirlerine iletcekler;

c. Sözleşmenin uygulanmasında doğabilecek güçlüklerden birbirlerini haberdar edecek ve mümkün olduğu ölçüde uygulamadaki engelleri gidereceklerdir.

Madde 4:

1) Akit Devletlerin birinde bir çocuğun velâyetine ilişkin bir karar alıp da bunun başka bir Akit Devlette tanınmasını veya tenfiz edilmesini arzu eden kişi, bu amaçla herhangi bir Akit Devletin makamına bir talepname sunabilir.

2) Talepnameye, 13. ncü maddede sözü edilen belge eklenecektir.

3) Talepnameyi alan merkezî makam, muhatap Devleti merkezî makamı değilse, belgeleri doğrudan doğruya ve gecikmeksizin o merkezî makama gönderecektir.

4) Talepnameyi alan merkezi makam, bu sözleşmedeki şartların mevcut olmadığını, açıkça anlaşılması halinde müdahalede bulunmayı reddedebilir.

5) Talepnameyi alan merkezî makam, talepte bulunan talebiyle ilgili gelişmelerden gecikmeksizin haberdar edecektir.

Madde 5:

1) Muhatap Devletteki merkezî makam, gerektiği takdirde yetkili mercilerin nezdinde dava açmak da dahil olmak üzere uygun gördüğü bütün tedbirleri aşağıdaki amaçlarla gecikmeksizin alacak veya alınmasını sağlayacaktır:

a. Çocuğun bulunduğu yeri bulmak;

b. Özellikle gerekli her türlü geçici tedbirleri alarak çocuğun veya talepte bulunanın yararlarının tehlikeye düşmesine engel olmak;

c. Kararın tanınmasını veya tenfizini sağlamak,

d. Tenfiz kararı verildiğinde çocuğun talepte bulunana teslimini sağlamak,

e. Talepte bulunan makama alınan tedbirlerden ve sonuçlardan bilgi vermek.

2) Başvurulan Devletin merkezi makamı, çocuğun başka bir Akit Devletin ülkesinde bulunduğu kanaatini verecek sebepler varsa, belgeleri gecikmeksizin doğrudan doğruya o devletin merkezi makamına gönderecektir.

3) Her Akit Devlet, çocuğun iadesi için yapılan masraflar ayrık olmak üzere, bir avukatın yardımını sağlamak için yapılanlarda dahil bu maddenin birinci fıkrası uyarınca merkezî makamın talepte bulunan adına almış olduğu tedbirlerle ilgili olarak talepte bulunandan hiç bir ödeme isteminde bulunmamayı kabul eder.

4) Tanıma veya tenfiz istemi reddedilir de başvuru devletin merkezi makamı, ülkede işin esasına ilişkin bir davanın açılması konusunda talepte bulunanın vaki istemine uyması gerektiği kanaatine varırsa, talepte bulunanın bu davada, devletin uyruğu olup ülkesinde oturan bir şahsın yararlanabileceğinden az olmayan şartlar altında temsil edilmesi konusunda elinden geleni yapacak ve bu amaçla özellikle yetkili mercilerin önünde dava açabilecektir.

Madde 6:

1) İlgili merkezî makamlar arasında yapılabilecek özel anlaşmalarla bu maddenin üçüncü fıkrası hükümleri ayrık olmak üzere;

a. Başvurulan Devletin merkezî makamına hitap eden muhabereleler bu Devletin resmi dili ile veya resmi dillerinden biri ile yapılacak yahut bunlara bu dile yapılmış çevrileri eklenecektir;

b. Bununla beraber başvuru devletin merkezi makamı, İngilizce ve Fransızca dillerinden birindeki veya bu dillerin birine çevrileri eklemiş muhabereleleri kabul edecektir.

2) Yapılan araştırmaların sonuçları da dahil olmak üzere başvuru Devletin merkezî makamından gelen muhabereleler, bu Devleti kendi resmi dilinde veya resmi dillerinden biri ile ya da İngilizce veya Fransızca olabilecektir.

3) Bir Akit Devlet, bu maddenin birinci fıkrasının b bendi hükümlerini tamamen veya kısmen reddedebilir. Bir Akit Devlet bu yolda bir çekince koyduğu takdirde, diğer bir Akit Devlette, çekinceyi bu yönden uygulayabilir.

BÖLÜM II

KARARLARIN TANINMASI ÇOCUKLARIN VELAYETİNİN İADESİ

Madde 7:

Akit Devletlerin birinde verilmiş velâyete ilişkin bir karar, diğer herhangi bir Akit Devlette tanınacak ve verildiği Devlette kabili infaz olduğu takdirde tenfiz edilecektir.

Madde 8:

1) Bir haksız götürme vukuunda muhatap Devletin merkezî makamı, aşağıdaki durumların birlikte varlığı halinde çocuğun velâyetinin iadesi için gerekli tedbirleri derhal alır:

a. Kararın verildiği ülkede bu kararın dayandığı davanının açılması veya daha önce olduğu takdirde, haksız götürme tarihinde çocuk ile ana-babanın münhasıran bu Devletin tabiyetinde oldukları ve çocuğun mutad oturma yerinin bu Devlette bulunması,

b. İadenin yapılmasına ilişkin talebin, haksız götürmenin vuku bulmasından itibaren altı ay içinde bir merkezî makama iletilmiş olması.

2) Muhatap Devletin kanununa göre bir yargı merciine başvurulmaksızın bu maddenin birinci fıkrası gereklerinin yerine getirilmesi mümkün olmadığı takdirde, bu sözleşmede belirtilen red sebeplerinden hiç biri bu adli işlemlere uygulanamayacaktır.

3) Çocuğun velâyetini elinde bulunduran kişi ile bir başka kişi arasında, bu kişinin çocukla ilişkilerini sürdürmesine izin veren ve yetkili bir merci tarafından onaylanmış bir anlaşma bulunup da bu anlaşmaya dayanılarak çocuk yurt dışına çıkarılmış ve üzerinde anlaşılan süre içinde velisine iade edilmemiş ise velâyet, bu maddenin birinci fıkrasının b bendi ile ikinci fıkrası uyarınca iade edilecektir. Bir yetkili merciin velâyete sahip olmayan kişiyi çocukla kişisel ilişki kurma hakkı veren kararı konusunda da aynı işlem yapılacaktır.

Madde 9:

1) 8. nci maddede hükme bağlanan hallerin dışındaki haksız götürmelerde, haksız götürmenin vuku bulduğu tarihten itibaren altı ay içinde bir merkezî makama başvurulduğu takdirde tanıma ve tenfiz ancak aşağıdaki hallerde reddedilebilir:

a. Davalı veya kanunî temsilcinin gıyabında verilen bir karar söz konusu olup da davalıya, savunmasını yapmasına imkân verecek bir sürede dava dilekçesi veya benzeri belgenin tebliğ edilmemiş olması; ancak davalının, bulunduğu yerin anıl ülkede davayı açan davacıdan gizlemiş olması nedeniyle tebligatın yapılmamış olması halinde bu tebligat eksiği tanıma veya tenfiz isteminin reddine dayanak olamaz;

b. Davalı veya kanunî temsilcisinin gıyabında verilen bir karar olup da kararı veren merciin yetkisinin aşağıdaki durumların birinden kaynaklanmamış olması;

1) Davalının mutad oturma yeri,

2) En az birinin halen orada mutad olarak oturmak bulunması şartı ile çocuğun ana-babasının son ortak mutad oturma yeri.

3) Çocuğun mutad oturma yeri.

c. Çocuğun götürülmesinden önce bir yıl süre ile talep eden Devlette mutad olarak oturmuş olması hali ayırık olmak üzere, tenfizi veya tanınması istenen kararın götürülmeden önce talep edilen Devlette verilmiş bir kararla bağdaşmaması;

2) Tanıma ve tenfiz haksız götürmeden itibaren altı ay içinde istenmiş olduğu takdirde, herhangi bir merkezî makamdan bir talepte bulunulmamış olması halinde de bu maddenin birinci fıkrası hükümleri uygulanacaktır.

3) Yabancı karar hiç bir şekilde esastan incelenemez.

Madde 10:

1) 8. nci ve 9.ncu maddelerde hükme bağlananların dışındaki hallerde tanıma ve tenfiz, yalnız 9. ncu maddede öngörülen sebeplerle değil, aynı zamanda aşağıdaki sebeplerden biriyle de reddedilebilir.

a. Kararın etkileri, talep edilen Devletin aile ve çocuk hukukuna ilişkin temel ilkeleriyle açıkca bağdaşmaz nitelikte bulunursa;

b. Aradan geçen zaman da dahil, ancak haksız götürme sebebiyle sadece çocuğu oturduğu yerin değişmesi hariç olmak üzere, şartlarda vuku bulan değişiklikler sebebiyle ilk kararın etkileri artık çocuğun yararıyla açıkca bağdaşmaz nitelikte görülürse;

c. Asıl Devlette açıldığı zaman;

1) Çocuk talep edilen Devletin tabiyetinde olduğu veya mutad meskeninin bu ülkede bulunduğu ve asıl ülkeyle bu tür bir bağlantısı olmaması;

2) Çocuk hem asıl Devletin hem de talep eden Devletin tabiyetinde olup da mutad meskeninin talep edilen Devlette bulunması;

d. Kararın, tanıma veya tenfiz talebinin yapılmasından önce açılan bir dava sonunda talep edilen Devlette verilmiş veya bu suretle üçüncü bir Devlette verilmiş olup talep edilen ülkede infası kabil bir kararla bağdaşmaz nitelikte olması ve buna ilâveten reddi çocuğun yararına bulunması;

2) Aynı konulardaki tanıma veya tenfiz taleplerine ilişkin usûlü işlemler, aşağıdaki sebeplerden herhangi birinin varlığı halinde tâlik edilebilir;

a. İlk karar hakkında olağan bir kanun yoluna başvurulmuşsa;

b. Talep edilen Devlette, asıl Devlette açılan davadan önce başlanmış çocuğun velâyetine ilişkin bir davaya devam edilmekte ise;

c. Çocuğun velâyetine ilişkin başka bir karar, tenfizle ilgili usûlü işlemler veya tanımayla ilgili diğer herhangi bir işlem konusu ise.

Madde 11:

1) Çocukla ilişkileri devam ettirmeye ilişkin kararlarla velâyete ilişkin kararların ilişkileri devam ettirme hakkına dair hükümleri, velâyete ilişkin diğer kararlar gibi onların tâbi oldukları şartlar altında tanınacak ve tenfiz edilecektir.

2) Bununla beraber talep edilen Devlet, özellikle bu konuda tarafların taahhütlerini nazarî itibare alarak çocukla ilişkileri devam ettirme hakkının kullanılması ve uygulanması şartlarını tesbit edebilir.

3) Çocukla ilişkileri devam ettirme hakkı konusunun verilmiş bir karar bulunmadığı veya velâyete ilişkin bir kararın tanınması ya da tenfizi reddedilmiş olduğu hallerde, ilişkileri devam ettirme hakkını ileri süren kişinin talebi üzerine talep edilen Devletin merkezî makamı, bu konuda bir karar verilmesi için kendi yetkili mercilerine başvurabilir.

Madde 12:

Bu sözleşme, çocuğun bir uluslararası sınırın ötesine götürüldüğü anda bir Akit Devlette velâyete ilişkin olarak verilmiş kabili infaz bir karar bulunmaması halinde, çocuğun götürülmesinden sonra ilgili herhangi bir kişinin talebi üzerine bir Akit Devlette verilecek velâyete ilişkin ve aynı zamanda götürmenin kanuna aykırı olduğunu tesbit eden bir karara da uygulanacaktır.

BÖLÜM III USÛL

Madde 13:

1) Velâyete ilişkin bir kararın başka bir Akit Devlette tanınmasına veya tenfizine ilişkin bir talebe aşağıdakiler eklenecektir;

a. Talep edilen Devletin merkezi makamına, talep edenin, adına hareket etmeye veya bu amaçla başka bir temsilci tayin etmeye yetki veren bir belge;

b. Kararın, lüzumlu gerçeklik niteliğini belirten bir örneğin

c. Davalı veya kanunî temsilcisinin gıyabında verilmiş bir karar söz konusu ise, dava dilekçesi veya benzeri belgenin davalıya usûlen tebliğ edilmiş olduğunu tesbit eden bir belge;

d. Gerektiği takdirde, kararı asıl ülke kanununa göre infaz edilebilir olduğunu tesbit eden herhangi bir belge;

e. Mümkün olduğu takdirde, çocuğun talep edilen ülkede nerede bulunduğunu veya bulunabileceğini belirten bir beyan;

f. Çocuğun velâyetinin ne suretle iade edilebileceğine ilişkin öneriler.

2) Yukarıda sözü edilen belgelere gerektiğinde 6.ncı maddede öngörülen hükümlere göre tercümeleri eklenecektir.

Madde 14:

Her Akit Devlet, çocuğun velâyetine ilişkin kararların tanınması veya tenfizi konusunda basit ve süratli bir usulü uygulayacaktır. Bu amaçla, bir tenfiz isteminin basit bir başvuruya yapılabilmesini sağlayacaktır.

Madde 15:

1) Talep edilen Devletteki ilgili merci, 10.ncu maddenin birinci fıkrasının b bendi uyarınca bir karara varmadan önce;

a. Özellikle yaşı ve idraki dikkate alınarak mümkün olmaması hali ayrı olmak üzere çocuğun görüşünü alacak ve

b. Lüzum görebileceği soruşturmanın yapılmasını isteyebilecektir.

2) Herhangi bir Akit Devlette yapılan soruşturma masrafları, yapıldıkları Devletin mercileri tarafından karşılanacaktır.

Soruşturma istemleri ile soruşturma sonuçları, merkezî makamlar aracılığı ile ilgili makamlara gönderilebilir.

Madde 16:

Bu sözleşme bakımından tasdik veya herhangi bir benzer formalite şartı aranmayacaktır.

BÖLÜM IV ÇEKİNCELER

Madde 17:

1) Bir Akit Devlet, 8 ve 9.ncu maddelerde veya bu maddelerin herhangi birinde yer alan hususlarda, velâyete ilişkin kararların tanınması veya tenfizinin, 10.ncu madde-

de yer alan sebeplerden çekinceye belirteceklerine dayanılarak reddedilebileceği konusunda çekince koyabilir.

2) Bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen çekinceyi koyan bir Akit Devlette verilen kararların tanınması ve tenfiz istemleri, bu çekinceye yer alan ek sebeplerden herhangi birine dayanılarak diğer herhangi bir Akit Devlette reddedilebilir.

Madde 18:

Bir Akit Devlet, 17. nci madde hükümleriyle bağlı olmayacağı konusunda bir çekince koyabilir. Bu sözleşme hükümleri, böyle bir çekinceyi koyan Akit Devlette verilen 12.inci madde kapsamındaki kararlara uygulanmayacaktır.

BÖLÜM V DİĞER MUKAVELELER

Madde 19:

Bu sözleşme, bir kararın tanınmasını veya tenfizi sağlamak bakımından, asıl Devletle talep edilen Devlet arasında yürürlükte bulunan diğer bir uluslararası mukaveleye ya da talep edilen Devletin uluslararası bir anlaşmadan kaynaklanmayan diğer herhangi bir kanununa dayanma olanağını bertaraf etmeyecektir.

Madde 20:

1) Bu sözleşme, bir Akit Devletin bu sözleşmede yer alan hususlarla ilgili bir uluslararası sözleşme uyarınca Akit olmayan bir Devlete olan yükümlülüğünü etkilemeyecektir.

2) İki veya daha çok sayıda Akit Devlet, çocukların velâyetine ilişkin yeknesak kanunlar kabul ettikleri ya da bu alanda kararların tanınması veya tenfizi konusunda özel bir sistem oluşturdukları veya gelecekte bunları tahakkuk ettirmeleri halinde, bu sözleşme veya sözleşmenin herhangi bir bölümü yerine sözü edilen kanunları veya sistemi kendi aralarında uygulamada serbesttirler. Bu hükümden yararlanabilmeleri için bu Devletler, kararlarını Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildireceklerdir. Bu kararın herhangi bir tâdili veya yürürlükten kaldırılması da bildirilmelidir.

BÖLÜM VI SON HÜKÜMLER

Madde 21:

Bu sözleşme, Avrupa Konseyi Üye Devletlerinin imzasına açık olacaktır. Onaya, kabule veya tasvibe tâbidir. Onama, kabul veya tasvip belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Madde 22:

1) Bu sözleşme, üç Avrupa Konseyine Üye Devletin bu sözleşmeyle bağlanmaya olan rızalarını 21.nci madde hükümleri uyarınca açıkladıkları tarihten sonraki üç aylık sürenin bitimini takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

2) Bu sözleşmeyle bağlı olacağına dair rızasına daha sonra beyan eden herhangi bir Devlet bakımından sözleşme, onay kabul veya tasvib belgesinin tevdiinden sonraki üç aylık sürenin bitimini takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 23:

1) Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Statününün 20.nci maddesinin d bendinde öngörülen çoğunlukla ve komitede yer almaya hakkı olan Akit Devletlerin temsilcilerinin oybirliği ile alacağı kararla Konseye üye olmayan herhangi bir Devlet sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2) Katılan herhangi bir Devlet bakımından sözleşme, katılma belgesini Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi tarihinden sonraki üç aylık sürenin bitimini takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 24:

1) Herhangi bir Devlet, imza ya da onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi sırasında sözleşmenin uygulanacağı egemenliği altındaki ülke veya ülkeleri (territory) belirtilebilir.

2) Herhangi bir ülke, daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir beyanla bu sözleşmenin uygulanmasını, beyanında belirleyeceği egemenliği altındaki başka bir ülkeye teşmil edebilir. Bu ülke bakımından sözleşme, Genel Sekreterin bu beyanı aldığı tarihten sonraki üç aylık sürenin bitimini takip eden ayın birinci gününde yürürlüğe girer.

Madde 25:

1) Bir Devlet, çocukların velâyetini ve velâyete ilişkin kararların tanınması veya tenfizine dair konularda farklı hukuk sistemlerini uygulandığı iki veya daha çok tâbi ülkeye (territory) sahipse, imza ya da onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi sırasında sözleşmenin tümtâbi ülkelerinde ya da bunlardan biri veya daha fazlasında uygulanacağını beyan edebilir.

2) Böyle bir Devlet, daha sonraki bir tarihte Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitap eden bir beyanla, bu sözleşmenin uygulanmasını beyanda belirteceği kendisine tâbi

bir ülkeye teşmil edebilir. Bu tâbi ülke bakımından sözleşme bu beyanın Genel Sekreter tarafından alınması tarihini takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

3) Yukarıdaki iki fıkra uyarınca yapılan herhangi bir beyan, bu beyanda belirtilen tâbi ülke (territory) bakımından Genel Sekretere hitap eden bir bildirimle geri alınabilir. Geri alma, Genel Sekreterin bu bildirimini aldığı tarihten sonraki altı aylık sürenin bitimini takip eden ayın birinde yürürlüğe girer.

Madde 26:

1) Velâyete ilişkin konularda tâbi ülkelerinde iki veya daha çok hukuk sistemi bulunan bir Devlet bakımından,

a. Kişinin mutad oturduğu yer kanununa veya tabiyeti kanununa yapılan atıflar, Devlette yürürlükte bulunan kurallara göre tayin edilecek hukuk sistemi, böyle kurallar yoksa ilgili kişinin en yakından ilişkili bulunduğu hukuk sistemi olarak yorumlanacaktır.

b. Asıl Devlete veya talep edilen Devlete yapılan atıflar, duruma göre, kararın verilmiş olduğu tâbi ülke (territory) veya velâyetin iadesinin ya da kararın tanınması veya tenfizinin kendisinden talep edilen tâbi ülke olarak yorumlanacaktır.

2) Bu maddenin birinci fıkrasının n bendi, velâyete ilişkin konularda iki veya daha çok kabili tatbik hukuk sistemine sahip olan Devletlerde de kıyasen (mutatis mutandis-lüzumlu değişikliklerle) uygulanır.

Madde 27:

1) Herhangi bir Devlet, imza sırasında veya onay, kabul, tasvip ya da katılma satınalma belgesinin tevdihi anında bu sözleşmenin 6.ncı maddesinin üçüncü fıkrası ile 17.nci ve 18.nci maddelerinde öngörülen çekincelerin bir veya daha fazlasından yararlanacağını beyan edebilir.

2) Yukarıdaki fıkra uyarınca çekince ileri süren herhangi bir Akit Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir beyanla bu çekinceyi tümüyle veya kısmen geri alabilir. Geri alma, bu bildirim Genel Sekretere ulaştığı tarihte geçerli olacaktır.

Madde 28:

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, bu sözleşmenin yürürlüğe girmesini izleyen üçüncü yılın sonunda ve ayrıca bundan sonraki herhangi bir tarihte kendiliğinden, sözleşmeyi gözden geçirmek ve işlerliğinin sağlamak amacıyla Akit Devletlerce tayin edilen merkezî makamların temsilcilerini toplantıya davet edecektir. Avrupa Konseyinin bu sözleşmeye taraf olmayan herhangi bir üyesi de bir gözlemciyle temsil edilebilir. Bu top-

lantıların her birinin çalışmaları hakkında birer rapor hazırlanacak ve bilgi için Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ne sunulacaktır.

Madde 29:

1) Herhangi bir taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekterine göndereceği bir bildirimle bu sözleşmeyi feshedeceğini ihbar edebilir.

2) Bu fesih ihbarı, bildirim Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten sonraki altı aylık bir sürenin bitimini takip eden ayın birinci gününde geçerli olacaktır.

Madde 30:

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Konseyin Üye Devletleriyle bu sözleşmeye katılan herhangi bir Devleti aşağıdaki hususlardan haberdar edecektir:

- a. Herhangi bir imza;
- b. Herhangi bir onay, kabul, tasvip veya katılma belgesi;
- c. 22, 23, 24 ve 25. nci maddeleri uyarınca bu sözleşmenin yürürlüğüne ilişkin herhangi bir tarih;
- d. Bu sözleşmeyle ilgili diğer herhangi bir işlem, bildirim veya muhabere.

Bunları teyiden, usulüne uygun olarak yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri bu sözleşmeyi imzalamışlardır.

..... tarihinde ikisi de aynı derecede geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca tek nüsha olarak Lüksemburg'da yapılmış olup Avrupa Konseyi arşivlerine tevdi edilecektir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, bu sözleşmenin onaylı birer örneğini Avrupa Konseyine Üye Devletlere ve sözleşmeye katılmaya davet edilen herhangi bir Devlete intikâl ettirecektir.